

## بررسی روش‌ها و انگیزه‌های مختلف قتل در تهران بزرگ و عوامل مرتبط با آن از اول مهر ۱۳۸۲ تا آخر شهریور ۱۳۸۳

دکتر علی افتخاری\* - دکتر مظاهر قربانی\*\* - دکتر جابر قره داغی\*\*\*

\* متخصص پزشکی قانونی - اداره کل پزشکی قانونی آذربایجان غربی  
\*\* متخصص پزشکی قانونی - استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران  
\*\*\* متخصص پزشکی قانونی - عضو هیئت علمی سازمان پزشکی قانونی کشور

### چکیده

زمینه و هدف: قتل نفس وخیم ترین جرم در جوامع بشری است. قاتلین برای کشتن قربانیان خویش از روش‌های مختلفی استفاده می‌کنند. انگیزه‌های منجر به قتل نیز با توجه به عوامل فردی و عوامل اجتماعی و اثرات محیط فرق می‌کند. از سالیان گذشته به دلایل متعدد، تغییراتی در روند جنایت و روش‌های بکار رفته برای قتل در جوامع بشری مختلف ایجاد گردیده است. به همین منظور بررسی اپیدمیولوژیک بر روی قاتلین و مقتولین در جوامع پیشرفته به صورت منظم انجام می‌گیرد تا تغییرات ایجادشده در روند جنایت به موقع معلوم گردیده، اقدامات لازم برای پیشگیری و کاهش این جرم وخیم صورت گیرد. این مطالعه برای تعیین روش‌های مختلف و انگیزه‌های احتمالی قتل در تهران بزرگ انجام گرفته است.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی مقطعی، کلیه مقتولین شهر تهران (۳۴۷ نفر) در نیمه دوم سال ۱۳۸۲ و نیمه اول سال ۱۳۸۳ بررسی گردیدند. بدین منظور اطلاعات لازم از روی نتایج معاینه ظاهری، کالبد گشایی، بررسی صحنه جرم، آزمایشات بعد مرگ، مطالعه پرونده‌های کیفری و پزشکی قانونی و مصاحبه با اولیاء دم استخراج و پرسشنامه‌های مربوطه تکمیل گردیدند و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS نتایج از طریق آزمونهای آماری Chi-Square, Tukey HSD, آنالیز واریانس یکطرفه و Fishers exact مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند ( $P \text{ value} \leq 0.05$  معنی دار در نظر گرفته شد).

یافته‌ها: براساس یافته‌های مطالعه ۷۹/۵ درصد از مقتولین مذکر بودند و میانگین سنی مقتولین  $32/6 \pm 15/8$  سال بود. بیشترین انگیزه قتل، نزاع‌های منجر به قتل (۳۵/۲٪) و کمترین انگیزه لواط بوده است (۱/۷٪). بیش از نصف قتل‌ها (۵۳/۹٪) توسط اسلحه سرد اتفاق افتاده و شایع‌ترین اسلحه مورد استفاده چاقو بوده است. بین روش‌ها و انگیزه‌های مختلف منجر به قتل و سن، جنس، وضعیت تأهل، وضعیت اعتیاد، شغل و ملیت مقتولین ارتباط معنی داری وجود داشت.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه اکثر مقتولین مذکر و در سنین جوانی و میانسالی و انگیزه اصلی قتل‌ها نزاع بوده است و در ضمن روش‌های مختلف قتل و انگیزه‌های آن با عوامل فردی و اجتماعی ارتباط دارد لذا توصیه می‌شود که مسئولین جامعه به وظایف خود در قبال افراد مستعد عمل کرده و با رفع کمبودهای مادی و معنوی، زمینه و عوامل ارتکاب بزه را محو و نابود سازند.

واژگان کلیدی: قتل، انگیزه، مقتول

وصول مقاله: ۱۳۸۴/۱۰/۶ اصلاح نهایی: ۱۳۸۴/۱۲/۱۴

eftekhari\_rad@yahoo. Com

نویسنده مسئول: ارومیه- اداره کل پزشکی قانونی آذربایجان غربی

### مقدمه

سالیان گذشته به دلایل متعددی تغییراتی در جنایت و روش‌های بکار رفته برای قتل در جوامع مختلف بشری ایجاد گردیده است. برای قتل از انواع تروماهای مکانیکی، فیزیکی و شیمیایی استفاده می‌شود. تروماهای مکانیکی شامل عوامل مضروب کننده، سلاح‌های سرد، سلاح‌های گرم و آلات خفه کننده، تروماهای فیزیکی شامل حرارت، الکتریسیته، تشعشعات و مواد سوزاننده و تروماهای شیمیایی شامل سموم و داروها می‌باشند. ولی در کل برای قتل و مقاصد جنایی بیشتر

قتل نفس در قانون مجازات اسلامی به سه نوع قتل عمد، شبه عمد و خطای محض تقسیم می‌شود (۱). قتل نفس وخیم‌ترین جرم در جوامع بشری است (۲). قاتلین برای کشتن قربانیان خویش از روش‌های مختلفی استفاده می‌کنند. روش‌های قتل به اطلاعات قاتل از روش‌های مختلف قتل و دسترسی به آلات قتاله بستگی دارد. از

با عدم وجود ضایعات دفاعی تهیه گردید و در اختیار پزشکان محترم سالن تشریح سازمان پزشکی قانونی کشور قرار گرفت. این پرسشنامه‌ها در طی یک سال برای مقتولین احتمالی ارجاع شده به سالن تشریح تکمیل گردیدند و سپس جهت احراز قطعی قتل، پرونده‌های پزشکی قانونی، آزمایشات بعد از مرگ و پرونده‌های کیفری مقتولین مورد مطالعه و بررسی قرار گرفتند و به علت ناقص بودن اطلاعات بعضی از پرسشنامه‌ها با خانواده مقتولین تماس حاصل شد و تکمیل گردیدند. سپس اطلاعات جمع‌آوری شده وارد کامپیوتر گردید و با استفاده از نرم افزار SPSS نتایج از طریق آزمون‌های آماری Chi-square، Tukey HSD، آنالیز واریانس یک طرفه و Fishers exact مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت (P value  $\leq 0/05$  معنی‌دار در نظر گرفته شد).

### یافته‌ها

از ۳۴۷ مقتول مورد مطالعه ۲۷۶ نفر (۷۹/۵٪) مذکر و ۷۱ نفر (۲۰/۵٪) مؤنث بودند ۲۹ نفر (۸/۴٪) از مقتولین ناشناس بودند. بیش از یک سوم مقتولین در رده سنی ۲۹-۲۰ سال بودند و میانگین سنی آنها  $32/6 \pm 15/8$  سال با دامنه ۱-۸۳ سال بود (نمودار ۱). ۲۹۰ نفر (۸۳/۶٪) از مقتولین ایرانی و ۵۷ نفر (۱۶/۴٪) افغانی بودند. بیشترین قتل‌ها (۳۰/۵٪) در فصل بهار و کمترین قتل‌ها (۱۵/۹٪) در فصل پاییز اتفاق افتاده بود. بر اساس ماه وقوع قتل، بیشترین قتل‌ها (۱۱/۵٪) در اردیبهشت ماه و کمترین قتل‌ها (۳/۷٪) در آبان ماه اتفاق افتاده بود. بیش از نصف مقتولین وضعیت اقتصادی خوب و (۱۹/۳٪) وضعیت اقتصادی بد داشتند. ۴۶/۱٪ متاهل و ۴۲/۹٪ مجرد بودند. بیش از یک سوم آنها شغل آزاد و ۶/۱٪ شغل دولتی داشتند و ۱۱/۵٪ بیکار بودند. بیش از نصف آنها اعتیاد به سیگار، الکل و مواد مخدر داشتند که از بین آنها سیگار با ۲۴/۳٪ شایعترین ماده مصرفی بود و در بین مواد مخدر هم تریاک شایعترین ماده مصرف بود. تقریباً یک چهارم مقتولین بی‌سواد ولی اکثرشان (۶۶/۱٪) با سواد بودند و فقط ۲/۷٪ تحصیلات عالی داشتند. ۸۳٪ قتل‌ها در داخل شهر و از این میان بیش از نیمی در خارج از منزل اتفاق افتاده بود. بیش از یک سوم قتل‌ها در اثر نزاع‌های منجر به قتل (۳۵/۲٪) و بیش از نصفشان (۵۳/۹٪) توسط اسلحه سرد اتفاق افتاده بود، در حالی که تنها ۱۷٪ قتل‌ها توسط اسلحه گرم انجام شده بود (نمودار ۲). در قتل با انگیزه اصلی سرعت، بیشتر از اسلحه گرم (۴۶/۹٪)، در تجاوزات جنسی به زنان بیشتر از خفه‌کردگی با رشته (۶۳/۲٪)، در لواط بیشتر از عوامل مضروب‌کننده (۵۰٪) و در اختلافات خانوادگی و نزاع‌های منجر به قتل بیشتر از اسلحه سرد (چاقو) استفاده شده بود. نتایج آزمون آماری نیز ارتباط معنی‌داری بین انگیزه اصلی منجر به قتل و روش‌های بکار رفته برای قتل نشان می‌دهد (Pvalue = ۰/۰۰۱) (جدول ۱).

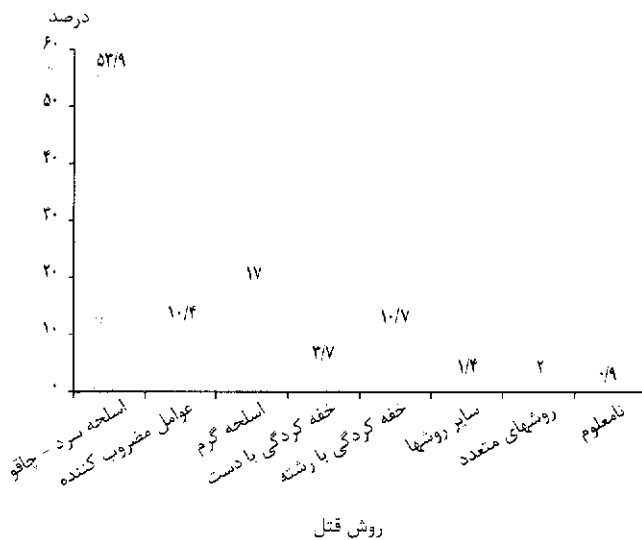
از تروماهای مکانیکی استفاده می‌شود. در آمریکا شایعترین روش قتل استفاده از اسلحه گرم (تفنگ) است ولی در ایران اسلحه سرد شایعترین سلاح مورد استفاده برای قتل بوده است (۵-۳). ارتکاب قتل ممکن است با تصمیم قبلی و یا تحت تأثیر عوامل محرک یا یک حالت مجزای روانی بدون مقدمه انجام گیرد. لذا انگیزه قتل با توجه به اوضاع اقتصادی، اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی، مذهبی و سیاسی جوامع مختلف بشری فرق می‌کند. بطور کلی انگیزه‌های ارتکاب قتل شامل خودپرستی، حرص و طمع مال، احساسات جریحه‌دار شده، اختلافات خانوادگی، انگیزه جنسی، نزاع‌های منجر به قتل، جلوگیری از افشای جرم و شناسایی مجرم می‌باشد. در کشور آمریکا شایعترین علت قتل زنان انگیزه جنسی و کمترین انگیزه، نزاع بوده است. در حالی که شایعترین علت قتل مردان نزاع و کمترین علت، انگیزه جنسی بوده است (۸-۶، ۲).

بررسی اپیدمیولوژیک قاتلین و مقتولین در جوامع پیشرفته به صورت منظم انجام می‌گیرد تا تغییرات ایجاد شده در روند جنایت به موقع معلوم گشته و اقدامات لازم برای پیشگیری و کاهش این جرم وخیم به موقع صورت گیرد و چون پیشگیری از جرم و جنایت به ویژه قتل نفس از اهم وظایف قوه قضائیه است و کمک به اجرای عدالت از مهمترین وظایف سازمان پزشکی قانونی است بدین منظور بایستی مسئولین قضائی و انتظامی کشور از کم و کیف جرائم و روش‌ها و انگیزه‌های آن در جامعه مطلع باشند.

لذا این مطالعه برای اطلاع هر چه بیشتر مسئولین قضائی و انتظامی کشور از روش‌ها و انگیزه‌های مختلف قتل و تغییر این روش‌ها نسبت به گذشته انجام گردید. امید است اطلاعاتی که این پژوهش در خصوص مقتولین و انگیزه‌ها و روش‌های مختلف قتل ارائه نموده است مورد استفاده مسئولین ذیربط قرار گیرد.

### روش بررسی

این مطالعه از نوع توصیفی مقطعی و با هدف تعیین روش‌ها و انگیزه‌های مختلف قتل در تهران بزرگ و عوامل مرتبط با آن از اول مهر ۱۳۸۲ تا آخر شهریور ۱۳۸۳ انجام گرفت. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه مقتولین تهران بزرگ بود که جهت تعیین علت فوت به سالن تشریح سازمان پزشکی قانونی کشور ارجاع شده بودند. معیارهای ورود شامل مرگ‌هایی بود که با یافته‌های کالبدگشایی و معاینه ظاهری و نتایج آزمایشات بعد از مرگ و بررسی صحنه جرم، پرونده‌های کیفری و شرح و حال قتل در آنها محرز گردیده بود. مرگ‌هایی که با یافته‌های پزشکی قانونی و بررسی صحنه جرم و پرونده‌های کیفری به عنوان قتل پذیرفته نشدند از مطالعه خارج گردیدند. پرسشنامه‌هایی بدون نام و نام خانوادگی و با شماره جواز دفن حاوی مشخصات فردی، اجتماعی، اقتصادی، تحصیلی، وضعیت اعتیاد، ملیت، انگیزه اصلی قتل، روش قتل، زمان قتل، مکان وقوع قتل و ضایعه اصلی منجر به فوت و وجود



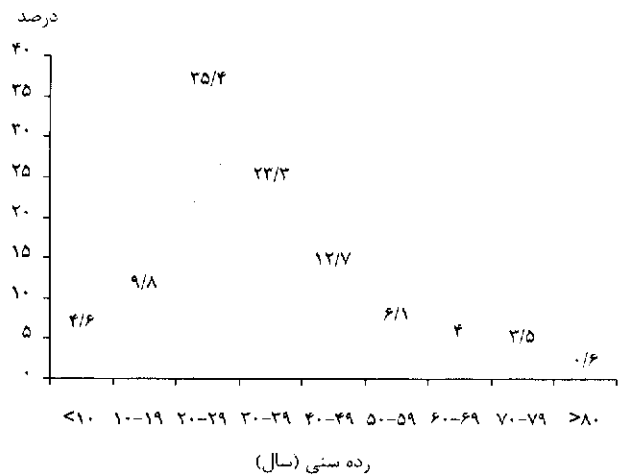
نمودار ۲- توزیع فراوانی مقتولین شهر تهران از اول مهر ۱۳۸۲ تا آخر شهریور ۱۳۸۳ بر حسب روش قتل

در افغانی‌ها (۵۴/۴٪) بیشتر از بقیه گروه‌ها بوده است. نتایج آزمون آماری ارتباط معنی‌داری بین انگیزه اصلی منجر به قتل و وضعیت شغلی، ملیت، وضعیت تأهل، اقتصادی و اعتیاد نشان می‌دهد (۰/۰۵ < P value=).

قتل با انگیزه اختلافات خانوادگی در زنان (۴۰/۸٪) بیشتر از مردان (۱۲٪) بود، در حالی که قتل با انگیزه نزاع‌های منجر به قتل مختص مردان بود (۴۴/۲٪). قتل با انگیزه تهاجم جنسی در زنان (۲۵/۴٪) خیلی بیشتر از مردان (۲/۶٪) بود. نتایج آزمون آماری نیز



نمودار ۳- توزیع فراوانی مقتولین شهر تهران از اول مهر ۱۳۸۲ تا آخر شهریور ۱۳۸۳ بر حسب انگیزه قتل



نمودار ۱- توزیع فراوانی مقتولین شهر تهران از اول مهر ۱۳۸۲ تا آخر شهریور ۱۳۸۳ بر حسب سن

قتل با چاقو و سلاح گرم در مردان به میزان زیادی بیشتر از زنان بود (۷۹/۳٪ در برابر ۳۸٪)، در حالی که قتل به روش خفه کردگی و سایر روش‌ها در زنان بیشتر از مردان بود (۴۶/۵٪ در برابر ۸٪) و نتایج آزمون آماری نیز ارتباط معنی‌داری بین جنس مقتولین و روش به کار رفته برای قتل نشان می‌دهد (۰/۰۰۱ < P value=).

میانگین سنی مقتولینی که به روش خفه کردگی با دست کشته شده بودند بیشتر از همه (۳۴/۴ ± ۲۲/۹ سال) و میانگین سنی آنهایی که با سایر روش‌ها (غرق کردن، زنده به گور کردن، مسموم کردن و آتش زدن) کشته شده بودند کمتر از همه (۴/۶ ± ۷ سال) بود، میانگین سنی کسانی که با انگیزه سرقت کشته شده بودند بیشتر از همه (۳۹/۸ ± ۱۷/۸ سال) و میانگین سنی آنهایی با انگیزه لواط به قتل رسیده بودند کمتر از همه بود (۷/۵ ± ۳/۸ سال). نتایج آزمون آماری نشان می‌دهد که بین میانگین سنی مقتولین بر حسب روش قتل و انگیزه‌های منجر به قتل تفاوت معنی‌داری وجود دارد (۰/۰۰۱ < P value=).

در نمودار ۳ انگیزه قتل ارایه شده است. درصد قتل با انگیزه سرقت در گروه‌های مختلف به شرح زیر بود:

در مقتولین با مشاغل دولتی ۴۷/۶٪، با وضعیت اقتصادی خوب، ۳۶٪، بیوه‌ها ۶۶/۷٪، معتادین ۲۵/۵٪، ایرانی‌ها ۱۹/۷٪ و قتل با انگیزه تجاوزات جنسی در خانه دارها ۱۸/۹٪، در افراد با وضعیت اقتصادی خوب ۱۲٪، بیوه زنان ۱۶/۷٪، معتادان به مواد مخدر ۱۰٪ و ایرانی‌ها ۶/۲٪ موارد را تشکیل می‌دهد. قتل با انگیزه اصلی اختلافات خانوادگی در خانه دارها ۵۴/۱٪، افراد با وضعیت اقتصادی متوسط ۲۴/۷٪، متراکه کرده‌ها ۵۰٪، غیر معتادها ۲۸/۶٪، ایرانی‌ها ۲۰/۳٪ موارد را به خود اختصاص می‌داد و قتل با انگیزه نزاع‌های منجر به قتل در مشاغل آزاد ۴۴/۳٪، افراد با وضعیت اقتصادی بد (۵۲/۲٪)، مجردها (۴۹٪)، معتادان به مواد مخدر، الکل و سیگار (۵۵/۳٪) و

جدول ۱- ارتباط بین انگیزه قتل با روش به کار رفته برای قتل در مقتولین شهر تهران از اول مهر ۱۳۸۲ الی آخر شهریور ۱۳۸۳

انگیزه قتل	سرقت			تجاوزات جنسی			لواط			اختلافات خانوادگی			نزاع			سایر علل			نامعلوم			کل
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
اسلحه سرد	۱۶	۲۵	۳	۱۵/۸	۱	۱۶/۷	۴۲	۶۷/۷	۱۰۰	۸۲	۸	۲۴/۸	۱۷	۲۳/۳	۱۸۷	۵۳/۹						
مضروب کننده ها	۳	۴/۷	۲	۱۰/۵	۳	۵۰	۴	۶/۵	۱۳	۱۰/۷	۵	۲۱/۷	۶	۱۱/۸	۳۶	۱۰/۴						
اسله گرم	۳۰	۴۶/۹	۰	۰	۰	۰	۳	۴/۸	۶	۴/۹	۶	۲۶/۱	۱۴	۲۷/۵	۵۹	۱۷						
خفه کردگی یا دست	۶	۹/۴	۱	۵/۳	۰	۰	۳	۴/۸	۱	۰/۸	۱	۴/۳	۱	۲	۱۳	۳/۷						
خفه کردگی با رشته	۸	۱۲/۵	۱۲	۶۳/۳	۱	۱۶/۷	۷	۱۱/۳	۲	۱/۶	۰	۰	۷	۱۳/۷	۳۷	۱۰/۷						
سایر روشها	۱	۱/۶	۰	۰	۰	۰	۲	۳/۲	۰	۰	۲	۸/۷	۰	۰	۵	۱/۴						
متعدد	۰	۰	۱	۵/۳	۰	۰	۱	۱/۶	۰	۰	۱	۴/۳	۴	۷/۸	۷	۲						
نامعلوم	۰	۰	۰	۰	۱	۱۶/۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۳/۹	۲	۰/۹						
کل	۶۴	۱۰۰	۱۹	۱۰۰	۶	۱۰۰	۶۲	۱۰۰	۱۲۲	۱۰۰	۲۳	۱۰۰	۵۱	۱۰۰	۳۴۷	۱۰۰						

Chi-square:  $\chi^2=228/3$  df=42 P=0/000

است (۱۲-۱۰، ۶).

بیش از یک سوم مقتولین در رده سنی ۲۰-۲۹ سال و بیش از نصف مقتولین در رده سنی ۲۰-۳۹ سال قرار داشتند که از نظر اقتصادی و اجتماعی قشر فعال جامعه محسوب می‌شوند و با توجه به جوان بودن جمعیت ایران این نتایج قابل انتظار بود که احتمالاً بیکاری، مشکلات اقتصادی، اعتیاد، شهرت و جاه طلبی، مجرد بودن، درگیر شدن در باندهای فاسد اجتماعی و سستی اعتقادات مذهبی زمینه ساز این مسئله بوده است (۱۳-۱۱، ۶).

بر اساس مطالعات انجام گرفته در سایر ممالک و ایران سنین ۲۰-۳۴ سال شایعترین سنین در معرض خطر بوده‌اند که این نتایج با مطالعه حاضر همخوانی دارد (۱۳-۱۱، ۶).

شایعترین روش به کار رفته برای قتل در این مطالعه اسلحه سرد (۵۳/۹٪) بود. در رده‌های بعدی به ترتیب اسلحه گرم، خفه کردگی با رشته، عوامل مضروب کننده و خفه کردگی با دست و سایر روش‌ها (مسموم کردن، غرق کردن، زنده به گور کردن و غیره) قرار داشتند. مطالعات انجام گرفته در آمریکا نشان داده که بیش از ۵۰٪ قتل‌ها با اسلحه گرم بوده است. در حالی که در انگلستان، کانادا و در ایران شایعترین وسیله مورد استفاده اسلحه سرد بوده است. دلیل این مسئله مجاز بودن حمل سلاح در آمریکا بر خلاف سایر کشورهاست. بررسی

ارتباط معنی‌داری بین جنس مقتولین و انگیزه اصلی منجر به قتل نشان می‌دهد ( $P \text{ value} < 0/001$ ).

در ضمن نتایج آزمون آماری ارتباط معنی‌داری بین روش‌های قتل و وضعیت اقتصادی مقتولین و انگیزه قتل و میزان تحصیلات نشان نداد.

### بحث

یافته‌های مطالعه اخیر نشان داد که تعداد قربانیان ناشی از قتل نسبت به سال‌های گذشته در تهران سیر صعودی داشته است که این افزایش احتمالاً به علت فشارهای روز افزون اقتصادی، اجتماعی، روانی و بیکاری حاکم بر جامعه کنونی ما می‌باشد (۹).

اکثریت قربانیان مرد بوده، به طوری که مردان به نسبت ۳/۸ به یک بیشتر از زنان قربانی شده‌اند (۷۹/۵٪) و به نظر می‌رسد که این امر ناشی از حضور بیشتر مردان در جامعه باشد که آنها را بیشتر در معرض درگیری و تهاجم قرار می‌دهد و در ضمن مردان نسبت به زنان خشن‌تر می‌باشند. این یافته‌ها با مطالعات انجام گرفته در آمریکا و هندوستان و مطالعات قبلی در ایران همخوانی دارد، به طوری که این نسبت در آمریکا ۳/۴ به یک و در هندوستان ۳/۴۷ به یک بوده

بچه‌ها در ممانعت از این عمل شنیع می‌باشد. از سوی دیگر در بچه‌ها خشونت در اعمال جنسی نیز باعث مرگ می‌گردد، به طوری که گاه کودک با انگیزه‌های سادیستی جنسی به قتل می‌رسد. در برخی مواقع کودک به خاطر مقاومت در برابر مقاربت جنسی به قتل می‌رسد و شایعترین روش قتل در این موارد فشار برگردن، ضربه به سر و با شیوع کمتر ضربات چاقو می‌باشد که در مطالعه حاضر نیز ۵۰٪ مقتولین لواط با عوامل مضروب کننده، ۱۶/۷٪ با خفه کردگی با رشته و ۱۶/۷٪ با اسلحه سرد به قتل رسیده بودند (۳، ۴).

بررسی میانگین سنی مقتولین با انگیزه جنسی، نزاع‌های منجر به قتل و اختلافات خانوادگی نشان می‌دهد که این انگیزه در قشر جوان و میان سال (۲۰-۳۹ ساله) بیشتر بوده که این میانگین سنی با توجه به جوان بودن جمعیت ایران قابل پیش بینی است و لزوم توجه به این قشر از جمعیت فعال جامعه از طرف مسئولین احساس می‌شود.

در نزاع‌های منجر به قتل همه قربانیان مرد و در تجاوزات جنسی اکثر قربانیان مؤنث بودند و این با مطالعاتی که در آمریکا و هنگ کنگ انجام شده است همخوانی دارد به طوری که در آمریکا در نزاع‌ها ۹۴/۵٪ مقتولین مرد و ۵/۵٪ زن و در تجاوزات جنسی ۱۸/۹٪ مرد و ۸۱/۱٪ زن بودند. علت این امر احتمالاً به خاطر حضور فعال مردان در جامعه، خشن بودن مردان، جاذبه جنسی زنان، مجرد بودن دختران و پسران، بالا رفتن سن ازدواج، بیکاری، فقر مالی و گرفتار شدن در باندهای فاسد اجتماعی و غیره می‌باشد (۲۰، ۱۹، ۱۴).

در اختلافات خانوادگی منجر به قتل اکثر مقتولین زن بودند که با مطالعات قبلی در ایران همخوانی دارد. خشونت خانوادگی رایج‌ترین خشونت بر علیه زنان است که گاه این خشونت به قتل زن و در موارد خیلی نادر به قتل مرد منجر می‌گردد (۶).

### نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که شایعترین وسیله استفاده شده برای قتل با انگیزه جنسی خفه کردگی با رشته و دست بوده است (۶۳/۲٪). در مطالعه‌ای که توسط chon-chy در سال ۲۰۰۰ در هنگ کنگ انجام شد نیز شایعترین روش قتل در این گروه استرانگولاسیون بوده است و بررسی متون معتبر علمی نیز با این نتیجه همخوانی دارد. دلیل این امر شاید قدرت و توان فیزیکی پایین زنان و کودکان نسبت به مردان باشد (۱۴، ۴، ۳).

این مطالعه نشان داد که در اختلافات خانوادگی و نزاع‌های منجر به قتل بیشتر از اسلحه سرد استفاده شده است (۷۵٪) و این احتمالاً به خاطر دسترسی آسان به چاقو می‌باشد. این نتیجه با مطالعات قبلی و متون معتبر علمی همخوانی دارد (۳).

شایعترین انگیزه قتل در زنان در مطالعه ما بعد از اختلافات خانوادگی تجاوزات جنسی بوده است (۱۸/۹٪) که با متون معتبر علمی که درصد بالایی از موارد قتل‌های غیر خانوادگی را با تجاوز

مطالعات قبلی در کشور ایران و مقایسه آن با مطالعه اخیر نشان دهنده افزایش استفاده از اسلحه گرم بوده است. در مطالعات انجام گرفته در هندوستان نیز استفاده از سلاح گرم (۵۰٪) شایع‌تر از اسلحه سرد و سایر روش‌ها بوده است (۱۳-۱۰، ۶، ۴، ۳).

در این مطالعه شایعترین انگیزه قتل نزاع‌های ساده بوده است (۳۵/۲٪)، در رده‌های بعدی به ترتیب سرقت، اختلافات خانوادگی، موارد نامعلوم، تجاوزات جنسی و سایر علل قرار داشتند. میانگین سنی قربانیان نزاع‌های منجر به قتل نیز ۲۰-۴۰ سال بود که احتمالاً به خاطر حس انتقام جویی، نداشتن صبر و گذشت، عدم احترام به هموع، مشکلات اقتصادی، بیکاری، اعتیاد و غیره می‌باشد. در مطالعه‌ای که در آمریکا انجام شده نیز شایعترین انگیزه منجر به قتل، نزاع‌های دسته جمعی و در مراحل بعدی انگیزه جنایی، جنسی و کاری بوده است (۱۵، ۱۴، ۶).

بیشتر قتل‌ها در بهار و کمترین آنها در فصل پاییز اتفاق افتاده بود؛ به طوری که کمترین قتل در آبان ماه (۳/۷٪) و بیشترین آن در اردیبهشت ماه بود. احتمالاً چون آبان ماه مقارن با ماه مبارک رمضان بوده است، شیوع قتل در این ماه نسبت به سایر ماه‌ها به طور قابل توجهی کم شده است و این نشان دهنده تأثیر عمیق اعتقادات دینی و مذهبی در کاهش شیوع جرم و جرائم می‌باشد.

حدود یک چهارم مقتولین، مهاجرین افغانی بودند که براساس مطالعه قبلی در کشورمان نیز در این گروه شیوع قتل زیاد بوده است. بر اساس مطالعات و تحقیقات به عمل آمده یکی از عوامل دخیل در ارتکاب جرائم و قتل مهاجرت می‌باشد که احتمالاً ناشی از مشکلات اقتصادی، فرهنگی، آموزشی و اجتماعی این افراد است که باعث افزایش جرائم در این قشر می‌گردد. در مطالعه‌ای که توسط Mathew در سال ۲۰۰۱ در آمریکا انجام گرفته، مهاجرت در افزایش شیوع قتل مؤثر شناخته شده است به طوری که در سیاه پوستان میزان قتل بیشتر از سفیدپوستان بوده است (۱۶، ۹).

قتل با اسلحه سرد و گرم در مردان بیشتر از زنان، ولی قتل با عوامل مضروب کننده و خفه کردگی با رشته و دست و سایر روش‌ها در زنان بیشتر از مردان بوده است. این یافته‌ها با یافته‌های مطالعه قبلی انجام گرفته در ایران و متون معتبر علمی نیز همخوانی دارد. علت افزایش خفه کردگی با دست و رشته و سایر روش‌ها در زنان نسبت به مردان احتمالاً توان فیزیکی پایین‌تر زنان نسبت به مردان در مقابل قاتل می‌باشد (۲۰-۱۷، ۹، ۴، ۳). میانگین سنی قربانیان کشته شده با خفه کردگی با رشته و عوامل مضروب کننده از میانگین سنی قربانیان به قتل رسیده با اسلحه گرم و سرد بیشتر بوده است که این با متون معتبر علمی همخوانی داشته و احتمالاً به دلیل کم بودن قدرت فیزیکی و دفاعی افراد مسن در مقابل قاتل است که مقتول را با دست یا رشته استرانگوله می‌کند (۲۲-۲۰، ۱۹، ۱۶، ۱۴، ۹).

میانگین سنی مقتولین با انگیزه لواط کمتر از همه بوده است که احتمالاً به دلیل علاقه فاعلین به بچه‌ها و همچنین قدرت دفاعی کمتر



مهاجرین که بیشتر در معرض جرائم و قتل بوده‌اند توجه گردد.  
 ۳- مسئولین جامعه باید به وظایف خود در قبال افراد مستعد عمل کرده و با رفع کمبودهای مادی و معنوی زمینه ارتکاب بزه را محو و نابود سازند.  
 ۴- توصیه می‌گردد برای نتیجه‌گیری بیشتر و بهتر، مطالعات بعدی توأمان روی قاتلین و مقتولین انجام گردد.

جنسی مرتبط می‌داند، همخوانی دارد که زن به دلیل مقاومت در برابر تجاوز جنسی و یا انگیزه‌های سادیستی جنسی به قتل می‌رسد (۱۴)، (۳، ۴، ۷).

۱- با توجه به اینکه دومین روش قتل در ایران استفاده از اسلحه گرم می‌باشد، باید تمهیدات قانونی شدیدی برای مبارزه با سلاح گرم در کشورمان اتخاذ شود.

۲- با توجه به اینکه ۲۰٪ قربانیان افغانی بوده‌اند باید به این

## References

- 80(10): 797-805.
- 13- Gupta A, Rani M, Mittal AK, Dikshit PC. A study of homicidal in Dehli. *Med Sci Low*. 2004 Apr; 44(2): 127-132.
- 14- Chan CY, Beh SL, Broad SL, Hurst RG, Homicide - Suicide in Hong Kong 1989-1998. *Forensic Sci Int*. 2004 Mar; 140(2-3): 261-267.
- 15- Kit R, Roane US. Murders up in New York Gialiani Days the price. New York City: News & World Report Washington. Apr 2000; vol 15: 27.
- 16- Matthew Tlee, Raniro Ma, Richard Ro. Does immigration increase homicide? Negative evidence from three border cities sociological Quartery. Berkeley: fall 2001; vol 42: 559.
- 17- Loyne - Beasky T, Moracco KE, Casted MJ. Adolescent homicide a population based study. *Arch Pediatr Adolescent Med*. 2003 Apr; 355-60.
- 18- Mohonty MK, Panigrahi MK, Mohortys SK. Victimologic study of female homicide. *Leg Med*. 2004 Jul; 6(3): 151-156.
- ۱۹- توفیقی ح، ناجی م، بررسی علل مختلف مرگ در نزاع‌های منجر به قتل. مجله علمی سازمان پزشکی قانونی ایران، سال چهارم، شماره چهارم، مرداد و شهریور ۱۳۷۷؛ صص ۲۳-۱۶.
- ۲۰- منبری کیا م، تافتاچی ف. بررسی قربانیان قتل با اسلحه و خفه کردگی در مرکز پزشکی قانونی تهران در نیمه اول سال ۱۳۷۳. مجله علمی سازمان پزشکی قانونی ایران؛ سال سوم، شماره ۱۱، خرداد و تیر ۱۳۷۶؛ صص ۲۵-۱۵.
- 21- Vega - Lopez MG, Gonzales - Perez GJ, Munozdela - Torre A, Valle Barbosa A, Cabrera Pivaral C, Quintero-Vega PP. Regional variations in homicide mortality in Jalisco, Mexico. *Cod-Saude Publica*. 2003 Mar-Apr; 19(2): 613-623.
- 22- Najem GR, Aslams, Davidson AL, Elliot N. Youth homicide racial disparities gender, years and cause. *J Nat Med Association*. 2004 Apr; 96(4): 558- 660.
- ۱- منصور جهانگیر. قانون مجازات اسلامی، چاپ چهاردهم. تهران: دیدار؛ ۱۳۸۱.
- ۲- نجفی توانا علی. جرم شناسی، چاپ دوم. تهران: خط سوم؛ ۱۳۸۱.
- 3- Knight B. *Frensic pathology*. 2nd ed. Newyork: Arnold pub; 1996.
- 4- Dominick J, Di Maio DJ, Vincent JM, Di Maio D. *Frensic pathology*. 2nd ed. Florida: CRC press LLC; 2001.
- ۵- توفیقی حسن. برگزیده پزشکی قانونی، چاپ اول. تهران: سازمان پزشکی قانونی کشور؛ ۳۷۷.
- ۶- صابریان م، آتش نفس الف، بهنام ب، حقیقت ش. بررسی عوامل مؤثر بر بروز خشونت خانگی و روش‌های مقابله با آن از دیدگاه زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی - درمانی شهرستان سمنان در سال ۱۳۸۲. مجله علمی پزشکی قانونی؛ سال دهم، شماره ۳۳، بهار ۸۳؛ صص ۳۴۰-۳۰.
- 7- Homicide trends in the U.S.: U.S. Department of Justice - office of Justice programs: Bureau of Justice statistics. Available from URL: In:[WWW.ojp.US doj. Gov/bjs]
- ۸- دانش تاج زمان. مجرم کیست؛ جرم شناسی چیست، چاپ پنجم. تهران: کیهان؛ ۱۳۷۴.
- ۹- تافتاچی ف. مقایسه شاخصهای دموگرافیک، روش اتیولوژی قتل در تهران بزرگ بین شش ماهه اول سال ۱۳۷۳ و ۱۳۷۷. دوره تخصصی رشته پزشکی قانونی، دانشگاه علوم پزشکی تهران؛ ۱۳۷۸.
- 10- Bashir MZ, Saeed A, Aslam M, Iqbal J, Ahmed M. Pattern of homicidal deaths in Faisalabad. *J Ayab Med Call Abbottabad*. 2004 Apr - Jun; 16(2): 57-9.
- 11- Meloy JR, James DV, Farnham FR, Mullen PE, Pathe M, Darnley B, et al. A research review of public figure threats, approaches, attacks and assassinations in the united states. *J Forensic Sci*. 2004 sep; 49(5): 1086 -93.
- 12- Butchart A, Engostrom K. Sex and age specific relations between economic development, economic inequality and homicide rates in people aged 0-24 years. *Bull world health organ*. 2002;